

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2023/24:47

Tisdagen den 2 juli

§ 1 Europeiska rådet

Statsrådet Jessika Roswall

Återrappport från möte i Europeiska rådet den 27–28 juni 2024

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna till dagens öppna sammanträde med EU-nämnden! Jag välkomnar EU-minister Jessika Roswall med medarbetare. På dagordningen står återrappport från Europeiska rådets möte den 27–28 juni.

Efter att ministern har redogjort för mötet kommer jag att ge ordet till partierna för frågor och kommentarer i samma ordning som när återrapporten görs i kammaren, det vill säga i storleksordning men med regeringspartierna sist.

Dagens sammanträde är som sagt öppet och går att följa på riksdagens webb. Med det sagt ger jag ordet till EU-minister Jessika Roswall.

Anf. 2 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Tack så mycket, ordförande! Europeiska rådet träffades i torsdags i förra veckan. Högst på dagordningen stod beslut om toppjobben inom EU:s institutioner samt den därtill knutna strategiska agendan med Europeiska rådets politiska prioriteringar för den kommande mandatperioden. Andra frågor inkluderade Rysslands aggression mot Ukraina, säkerhet och försvar, Mellanöstern och konkurrenskraft.

På det stora hela skedde få förändringar av själva sluttexterna, vilket kanske var naturligt med hänsyn till att mycket uppmärksamhet vid mötet just kretsade kring vilka personer som skulle få vilka befattningar.

Fru ordförande! Ukrainas president Zelenskyj, som deltog på plats, gav inledningsvis en lägesbeskrivning. Behovet av fortsatt stöd är enormt såväl militärt som ekonomiskt och politiskt. Från EU:s sida bekräftades beslutsamheten att fortsätta att stödja Ukraina mot den ryska aggressionen.

Dagarna före toppmötet hade ett antal viktiga beslut med bäring på Ukraina fattats: det 14:e sanktionspaketet, EU:s och Ukrainas gemensamma säkerhetsgarantier och kanske ett av de viktigaste besluten, nämligen beslutet att öppna Ukrainas medlemskapsförhandlingar.

Jag deltog själv i den mellanstatliga konferens som bekräftade Ukrainas och Moldaviens förhandlingsöppningar och kan vittna om att det var både glädjefyllt och allvarsamtt att vara med om detta beslut som betyder så oerhört mycket för Ukraina och Moldavien och som ukrainarna har kämpat hårt för, dessutom under omständigheter som vi har svårt att ens föreställa oss.

Fru ordförande! Inledande diskussioner om vilka som ska få ledande befattningar inom EU:s institutioner den kommande mandatperioden fördes första gången vid den informella ledarmiddagen den 17 juni, som statsministern har återrapporterat om tidigare. Sedan fortsatte diskussionerna mellan företrädare från de olika partigrupperna inför mötet förra veckan.

Att mötet föregicks av ett antal förberedande diskussioner och goda förberedelser bidrog sannolikt till att den ledartrio som består av Ursula von der Leyen, António Costa och Kaja Kallas kunde beslutas under ganska lite dramatik. Dock ska ju Ursula von der Leyen, vilket alla känner till, även bekräftas av Europaparlamentet i en omröstning som sannolikt kommer att äga rum om cirka två veckor, den 18 juli.

Europeiska rådets beslut var inte enhälligt. Italiens premiärminister Giorgia Meloni avstod sin röst för Ursula von der Leyen och röstade emot Costa och Kallas. Ungerns premiärminister Viktor Orbán röstade emot von der Leyen, avstod vad gäller Kallas och röstade för António Costa.

Den strategiska agendan var även den grundligt förberedd efter ett antal ledardiskussioner och diskussioner i den så kallade sherpakretsen, i Coreper och på allmänna rådet. Från svenskt håll har vi varit mycket aktiva och drivit på för våra prioriteringar. Det har gett utdelning, och vi har all anledning att vara nöjda med slutresultatet. Särskilt frågorna om konkurrenskraft och om att bekämpa den organiserade brottsligheten hade nog inte haft en så framträdande plats utan ett ihärdigt svenskt agerande. Trots en rätt lång diskussion och önskemål om ändringar i texten kunde agendan till slut antas med bara några få justeringar.

Fru ordförande! Vid mötet diskuterades även den fruktansvärda situationen i Mellanöstern. Som har påpekats många gånger tidigare i nämnden finns skillnader i medlemsstaternas grundläggande syn på Israel och Palestina. Det råder ingen tvekan om den saken, men det råder också en samsyn gällande ett stort antal viktiga frågor såsom att våldsamheterna måste upphöra, att humanitär hjälp måste komma på plats, att samtliga i gisslan måste frigges och att det inte finns något alternativ till en tvåstatslösning på lång sikt.

Fru ordförande! Konkurrenskraftsfrågan var uppe för en lägesuppdatering. Det belgiska ordförandeskapet har drivit på i förhandlingarna om en kapitalmarknadsunion, även om mycket arbete fortfarande kvarstår. Det är nu viktigt att det ungerska ordförandeskapet fortsätter att hålla ett högt tempo i konkurrenskraftsfrågorna. Ett gott tecken på det är att det är ett centralt tema för det ungerska ordförandeskapet. Även det informella toppmötet som ska hållas i Budapest i november kommer att ha detta som tema.

Med detta avslutar jag rapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDE:

Tack för det, EU-ministern! Jag ger nu ordet till partierna. Vi tar det i två olika rundor – först fyra partier, och sedan har EU-ministern möjlighet att svara på dessa frågor innan vi går över till nästa runda.

Anf. 4 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för redogörelsen!

Jag delar Jessika Roswalls lätnad över att uppgörelsen om det europeiska ledarskapet de kommande åren nu är klar. Det lägger grunden för en handlingskraftig union som kan hålla ihop och hantera de utmaningar som vi står inför, vilket verkligen är angeläget.

Jag skulle vilja ställa en fråga om den strategiska agendan. Vi socialdemokrater ser som bekant värdet av att den strategiska agendan också tar upp den sociala dimensionen. Om EU ska behålla sin tillväxt, konkurrenskraft och sammanhållning måste vi också ha mål och ambitioner för det sociala området. Det kommer inte minst att vara viktigt när vi diskuterar frågan om utvidgning. Vi behöver ett socialt hållbart Europa som erkänner vikten av en fungerande välfärd, bra utbildning och rättvisa och sjysta villkor på arbetsmarknaden.

För oss är, som alltid, utgångspunkten att europeisk lagstiftning måste respektera den svenska modellen. Jag noterar särskilt följande skrivning: ”Vi kommer på ett heltäckande sätt att ta itu med demografiska utmaningar och deras inverkan på konkurrenskraften, humankapitalet och jämlikheten.”

Det vore intressant att höra lite mer om det redan nu finns tankar kring hur det ska gå till och hur statsrådet ser på frågan om ett socialt hållbart Europa och vikten av att EU:s medlemsländer arbetar för att stärka den sociala dialogen, upprätthålla lika möjligheter och minska ojämlikheter, som det ju står i den strategiska agendan.

Anf. 5 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Fru ordförande! Tack så mycket, statsrådet, för redogörelsen!

Jag tänkte ställa en fråga om migrationsområdet. Under EU-nämnden som ägde rum inför toppmötet påpekade statsministern att frågorna har en vital betydelse och också att man noterar en alltmer ökad enighet. Det framgår av rådsslutsatserna att man diskuterade migrationsfrågan på en strategisk nivå.

Vissa delar av unionen upplever nu migrationsnivåer som kan jämföras med 2015, och Ursula von der Leyen har också inkommit med en väldigt intressant skrivelse till mötet. Från kommissionens sida har man genomgått en attitydförändring och bland annat talat om att man efterfrågar en lösning med en asylprocess i tredjeland. Det är alltså mycket aktuella saker på migrationsområdet samtidigt.

Jag undrar därför om det finns möjlighet att redogöra lite mer i detalj ifall det framkom något intressant av diskussionerna.

Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag har några synpunkter.

För det första har det gått nästan nio månader sedan eskaleringen i Israel och Palestina. Jag noterar att Europeiska rådet inte gör så mycket annat än att fördöma. Just nu är det 17 000 mördade barn, och över 20 000 konstateras försvunna. Man vet inte om de är döda eller om de helt enkelt inte hittar sina familjer. Det är ganska hopplöst, och avsaknaden av ställningstagande gör att man samtidigt underminerar internationell rätt.

Jag skulle vilja veta om man från svenskt håll kanske har lyft frågor om att vara skarpare gentemot Israel för att stoppa mördandet.

För det andra vill jag lyfta toppositionerna och förhållandet till högerextrema och rasistiska partier och strömningar som finns i Europa just nu.

Vi vet ju alla att Ursula von der Leyen inte riktigt har tagit avstånd från eller lyft hur hon ska hantera de här grupperna. Samtidigt ser vi att de antagligen kommer att få mer makt i olika länder, till exempel i Frankrike.

Jag undrar hur de svenska representanterna som kanske får toppositioner kommer att ställa sig gentemot de här grupperna. Samtidigt som vi pratar om att man ska arbeta mot rasism, antisemitism och hatet mot muslimer som redovisas här ser vi ju att dessa strömningar ökar i Europa, och då kanske man behöver ha konkreta ställningstaganden kring det.

Visst har vi hört hur den svenska regeringen pratar väldigt mycket om antisemitism, vilket är jättebra eftersom man ser en ökning. Men det finns också en stor del av den svenska befolkningen som drabbas av muslimhat och afrofobi, och jag skulle vilja höra hur de svenska representanterna kommer att agera kring det.

När det gäller den strategiska omställningen och så vidare anser vi från Vänsterpartiet att det inte är tillräckligt skarpt kring klimatneutraliteten. Vägarna är lite för vaga. Vi saknar också en analys av hur man har tänkt att fastställande av produktion och så vidare ska fungera när man inte ställer tillräckligt skarpa krav på de länder som levererar råvaror och material till Europa. Det har varit väldigt vagt kring investeringsavtalen, handelsavtalen och så vidare. Saker och ting går hand i hand. Vi kan inte prata omställning här utan att faktiskt tänka på det ur ett globalt perspektiv.

Jag läste också att man pratar om energisuveränitet. Jag skulle vilja veta hur man kommer att uppnå den samtidigt som man kräver att det här ska förhålla sig till en nyliberal marknad.

Anf. 7 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen.

Det är glädjande att kunna konstatera att EU:s stats- och regeringschefer vid förra veckans rådsmöte lyckades nå en överenskommelse som den absoluta merparten av medlemsstaterna står bakom vad gäller vilka som ska inneha toppositioner inom EU under de närmaste åren. Det är ett viktigt styrkebesked att man så snabbt kunnat lösa personfrågan, så jag vill verkligen understryka det.

I en tid med ett oroligt och osäkert omvärldsläge krävs ett stabilt och handlingskraftigt ledarskap i EU, och då är det också avgörande att EU:s ledarskikt tillsammans med medlemsstaterna omgående kan lägga allt fokus på de krävande och alltmer komplexa utmaningar som unionen står inför. Statsrådet nämnde Ukraina och det orubbliga stöd som finns för ett fortsatt stöd på alla sätt som behövs, även ett fortsatt ökat stöd. Detta är betryggande och något som naturligtvis är nödvändigt att hålla i.

Det är även positivt att förhandlingar om medlemskap för både Ukraina och Moldavien nu har inletts. Vi i Centerpartiet välkomnar dessa länder in i EU, även om det förstas är många delar som måste komma på plats innan ett medlemskap kan vara det. Men det behövs ändå att vi rör oss framåt i dessa förhandlingar.

Det är naturligtvis inte heller någon hemlighet att det finns ifrågasättanden kring ett sådant medlemskap hos olika medlemsstater, stater och olika partier. Min fråga till ministern är därför: Hur gick diskussionerna på rådsmötet just kring dessa medlemskapsförhandlingar? Hur aktivt är Sverige i denna fråga?

Sedan var det den femåriga strategin som antogs på rådsrådet. Den innehåller en rad viktiga områden och har en god inriktning. Inte minst gäller det här avsnittet EU:s grundläggande värden, som vilar på rättsstatens principer. Skyddet för minoriteter och mänskliga rättigheter måste framhållas.

Här finns en punkt som jag tycker är särskilt viktig, nämligen att motverka försök till destabilisering. Det sker bland annat genom desinformation och hatpropaganda. Det är ett välkänt sätt för stater som Ryssland att arbeta på. Även här undrar jag om det finns en bred enighet om att vidta åtgärder för att komma till rätta med det som ändå sprids. Jag har också sett att det har förekommit personer inom ramen för EU-samarbetet och Europaparlamentet som har haft en agenda som har varit emot EU:s grundläggande värden och inriktning.

Anf. 8 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Jag börjar med vad Åsa Eriksson frågade om den strategiska agendan och den sociala dimensionen.

Vi är eniga på den punkten att det är en viktig del, och det är därför som vi har jobbat för den. Men man ska också komma ihåg att vi från svensk sida har varit noga med att om och om igen påminna om kompetensfördelningen på området, för att som Åsa Eriksson själv säger bevara och försvara den svenska modellen. Det är en viktig ingång från svensk sida.

Jag anser att det i den strategiska agendan finns ett tryck på den sociala dimensionen, och det genomsyrar flera andra områden, inte bara arbetsmarknaden och jämställdhet utan även för klimatförändringar, att arbetet ska ske på ett socialt hållbart sätt. Jag tycker att det tydligt står att man ska stärka den sociala dialogen, och från den svenska regeringens sida slår vi vakt om den svenska modellen. Vi anser att vi har en viktig uppgift att fylla även i fortsättningen.

Sedan var det Leonid Yurkovskiys kommentarer om migrationsfrågorna. Om den delen i slutsatserna var det ingen diskussion. Det var många andra frågor som var på agendan, och precis som jag sa inledningsvis var det diskussioner om toppjobben. Men jag kan ta tillfället i akt och tala om att det under det allmänna rådet blev skärpningar av skrivningar om migration i den strategiska agendan, delvis på danskt initiativ men som Sverige stödde. Migrationspakten finns nu, men det kan behövas andra delar. Det här är ett svar även till Lorena Delgado Varas, nämligen att strategiska agendan är en färdriktning, en styråra, den pekar inte på exakta lösningar utan mer mot vilket håll man ska gå.

Jag delar inte Vänsterpartiets uppfattning, framförd av Lorena Delgado Varas, om att EU saknar ställningstaganden om Mellanöstern. Jag tycker inte så. De har blivit skarpare och skarpare allteftersom efter den 7 oktober. Som jag sa inledningsvis finns kända åsiktsskillnader mellan medlemsstaterna om synen på Israel respektive Palestina, men tittar man på slutsatserna tycker jag att de är tydliga och skarpa om hur europeiska länder ser på frågorna.

Jag går vidare till nästa fråga om samarbetet mellan olika partigrupper i Europaparlamentet. Jag inleder med att hålla med Åsa Eriksson. Jag håller med om att vi har valt och rekommenderat tre bra personer som är

respekterade, som har visat sin kompetens och handlingskraft. Jag tror att de tillsammans kommer att driva kommissionen och Europeiska rådet framåt på ett för oss alla gynnsamt sätt.

Ursula von der Leyen kommer att besöka Europaparlamentet. Det har hon såklart gjort hela tiden. Hon har varit tydlig, precis som vi har varit, med att vara pro-EU, pro-Ukraina och pro-rättsstatsprincipen. De är hennes ledord, och de kommer att fortsätta att gälla. Och där stöttar vi såklart henne.

Skrivningarna om klimatet anses vara för svaga i den strategiska agendan. Det håller jag inte heller med om. Det här är viktigt för Sverige, och vi har drivit på för att dessa frågor ska genomsyra den strategiska agendan. Det ska inte bara vara en rubrik. Men man ska inte läsa texten med utgångspunkt i detaljfrågor, utan man ska se den som en riktning för nästkommande kommission. Hur förslagen ska se ut i detalj får regeringen och EU-nämnden återkomma till. Vi kommer säkert att diskutera dessa frågor mycket.

Malin Björks första fråga är lätt att besvara. Jag får återigen hålla med om att det är viktigt att ledarna kunde fatta beslutet. Det är viktigt att vi kan komma framåt och ha en kommission på plats givet det mycket osäkra läge vi befinner oss i. Det är viktigt för alla.

Hur aktiv är regeringen i fråga om kandidatländer? I fråga om Ukraina och Moldavien är vi oerhört aktiva. På den förra mellanstatliga konferens som jag deltog i, om Montenegro, talade vi för Sverige och Finland, och den här gången har vi talat för Sverige, Finland och Danmark. Dessutom stöder vi länderna i akt och mening med pengar och med personlig kompetens. Vi är nog en av dem som stöttar både Ukraina och Moldavien mest aktivt. Det känns också när man träffar dem. Ni har säkert också träffat ledamöter och ministrar från dessa länder.

Sista frågan gällde hatpropaganda och desinformation. Det finns absolut en bred enighet inom medlemsstaterna, och det här är en fråga som kommer upp regelbundet på andra ministerråd. Det här kommer att bli en viktig fråga även för nästa kommission att fortsätta att driva. Men under det här toppmötet var det inte så mycket diskussion om denna fråga, men den finns med i texten. Det är som med migrationsfrågan; det var inte där diskussionen var.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Då tar vi en ny runda partier.

Anf. 10 JACOB RISBERG (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporteringen. Jag har en fråga och några funderingar som statsrådet eventuellt kan svara på.

Först var det frågan om den strategiska agendan. Det är bra att prioritera och ha fokus på att stärka demokratin. Det jag saknar är fokuset på klimatförändringarna och den biologiska mångfalden. De hamnar under konkurrenskraft, ungefär som att de inte skulle vara starka nog för en egen punkt. Det är lite tråkigt eftersom det saknas ett rejält fokus på snabbare utsläppsminskningar. Det saknas helt och hållet skrivningar om jordbrukets omställning. Det handlar mer om konkurrenskraft än om jordbruket. Det handlar inte alls om att minska utsläppen vad gäller jordbruket.

Hav och fiske saknas totalt i texterna. Det är lite synd att man har tappat fokuset i den kompass som ska gälla för de kommande åren. Jag skulle gärna vilja ha en kommentar om det.

Sedan har jag ett par frågor som jag inte vet om statsrådet kan svara på. Ser statsrådet någon risk för att det blir trögstartat för kommissionen att komma igång med tanke på att ordförandeskapet är negativt inställt till att Ursula von der Leyen blir ny ordförande för kommissionen? Kan du kommentera det?

Jag måste även ta upp Mellanöstern. Hur förs diskussionerna? Kan du säga något om dem? Jag vet att länderna har olika ståndpunkter vad gäller Israel–Palestina-konflikten. Den största bromsklossen vad gäller att komma framåt har tidigare varit Tyskland. Är det så fortfarande? Eller har de snarare tystnat i frågorna? Kan statsrådet kommentera?

Anf. 11 ORDFÖRANDE:

Jag ger ordet till Moderaterna och mig själv.

Även jag vill instämma i kören som har sagt att det är bra att man har nått en överenskommelse om toppositionerna. Vi behöver fokus på att lösa verkliga problem framåt. Det är tre gedigna och bra personer som nu har föreslagits. Inte minst det förnyade förtroendet för Ursula von der Leyen, som bevisade sig under förra perioden, är viktigt. Jag tänker att EPP, största partigrupp som har vuxit i valet, kommer att få en viktig uppgift att samla och leda. Där är Ursula von der Leyen från EPP en god och beprövad ledare väl lämpad för den uppgiften.

Jag tycker också att det är bra att Sverige har fått med många av prioriteringarna in i den strategiska agendan, inte minst vad gäller konkurrenskraft och organiserad brottslighet.

Det är också positivt med upprepat stöd till Ukraina. Även jag vill välkomna mycket av det som sker, inte minst medlemskapsförhandlingarna och det faktum att både Moldavien och Ukraina vill tillhöra den europeiska familjen – och gör det i grund och botten. Jag ser positivt på att det rör sig framåt, även om det måste vara meritbaserat och reformer göras.

Statsrådet sa att den strategiska agendan är en styråra att hålla i framåt. Det är såklart viktigt att det blir mer än fina ord, och det känner jag mig övertygad om att det kommer att bli. Men det är klart att ambitionerna om en ökad konkurrenskraft verkligen omsätts i praktiken till något som inte är fråga om mer statsstöd och konstgjord andning utan snarare verkliga reformer för tillväxt, företagande och entreprenörskap så att våra barn och barnbarn kan leva på en kontinent med välstånd, jobb och framtidsmöjligheter.

Jag uppfattar att stödet till Ukraina är starkt, men där får statsrådet gärna utveckla. Vi behöver stödja Ukraina hela vägen fram till en fred på Ukrainas villkor, inte Putins. Känner sig statsrådet trygg i att utfästelserna så här långt är tillräckliga? Stödet står starkt när vi nu rör oss in mot ett nytt ordförandeskap. Vi vet att enskilda länder som innehar ordförandeskapet inte har allt makt, men det är klart att det ungerska ordförandeskapet påverkar en del – ett faktum sedan i går.

Känner sig statsrådet trygg i att stödet till Ukraina står starkt?

Anf. 12 YUSUF AYDIN (KD):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för återrapporten.

Jag börjar, precis som tidigare talare, med att säga att det är glädjande att man hittade en bra och snabb lösning på de toppositioner som skulle tillsättas, och jag instämmer i vad ordföranden sa om Ursula von der Leyens tidigare goda arbete. Hon och EPP-gruppen ska fortsätta att ha en stark och ledande roll för Europas viktiga framtid.

Jag tycker också att det är bra att det starka stödet till Ukraina bekräftas på olika sätt och att medlemsförhandlingar kommer igång. Det 14:e sanktionspaketet är på plats. Det finns därför på flera sätt ett fortsatt starkt stöd bakom Ukrainas strävan att bli medlem och kampen i kriget.

Konkurrenskraften nämns i punkterna och framför allt i den strategiska agendan om vikten av att inte främst fokusera på olika stöd och subventioner utan mer på att förenkla, minska den byråkratiska bördan och vidare på kapitalmarknadsunionen och tillgång till privata investeringar. Kan man se vilken typ av konkurrenskraftsåtgärder som kommer att ligga närmast till hands? Är det mer förenkling och underlättande eller blir det mer fråga om att stötta? Jag tror också att fortsatta frihandelsavtal är en viktig faktor i dessa strävanden.

Jag vill också säga något om den sociala pelaren. Det är bra att statsrådet betonade kompetensfördelningen. Självklart är det viktigt, och det ska finnas ambitioner. Vi vill inte se lagstiftning eller reglering på EU-nivå inom vård och omsorg eller socialförsäkring. Systemen i de olika länderna är olika, och det lämpar sig inte så bra att försöka hitta gemensamma lösningar. Det bör inte bli alltför mycket lagstiftning inom det området.

Slutligen har jag en fråga om Georgien. Jag tycker att det är en bra skrivning. Det finns en oro för lagstiftningen, men det är viktigt att man också betonar stödet. Många av oss som har sett landets positiva överraskning i fotbolls-EM tycker att det hör hemma i den europeiska familjen. Det är viktigt att man både stöttar och markerar och också kanske bevakar det kommande valet. Förhoppningsvis blir det ett utfall som kan leda till fortsatt närmande till EU. Har statsrådet någon kommentar till det?

Anf. 13 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redogörelsen. Även jag tänkte uppehålla mig vid den minst sagt oroväckande situationen i Georgien. Vi ser återkommande rapporter om attacker mot civilsamhälle och opposition, och de kombineras med en anti-hbtq-retorik. Vad jag förstår finns det en utbredd oro hos den georgiska oppositionen och det övriga civilsamhället för att den lag som nu har antagits om utländsk finansiering av icke-statliga organisationer och medier kommer att innebära minskat finansiellt stöd och att organisationer som omfattas av lagen kommer att lämna landet.

Det finns även en påtaglig rädsla i det georgiska civilsamhället för att höstens val kan bli det sista med en laglig opposition om regeringen vinner valet. Jag har hört att den pågående utvecklingen i landet jämförs med den i Belarus. Bilden som målas upp av dem som känner landet inifrån är att det upplevs som att EU är splittrat i frågan om hur man ska hantera detta och att många medlemsstater nu har minskat eller kommer att minska sitt stöd eller till och med förväntas prioritera bort Georgien helt. Jag har hört

att det uppfattas som att EU har gett upp Georgien. Det här är inte den bild man får av det som framgår av den skriftliga återrapporten, men det är den känsla som har förmedlats till oss av våra systerpartier.

Jag undrar därför om EU-ministern har någon uppfattning om huruvida fortsatt stöd kommer att kunna ges till organisationer som senare kommer att omfattas av den här lagstiftningen och som då kommer att bryta mot lagen om de inte registrerar sig. Jag undrar även om EU-ministern har någon uppfattning om huruvida förmågan att genomföra projekt i Georgien kommer att minska när landets regering drastiskt minskar utrymmet att genomföra biståndsprojekt. Var detta någonting som var uppe på det senaste rådsmötet? Vad sa man i så fall? Kan EU-ministern säga någonting om det? Det är en minst sagt oroväckande utveckling. Vi vill ju så snart som möjligt kunna välkomna landet in i den europeiska gemenskapen, men som det ser ut nu går det tyvärr i helt fel riktning.

Anf. 14 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna. Jag håller verkligen med Jacob Risberg om att det som prioriteras i det här strategiska dokumentet är rättsstatsprincipen. Att det inleds med förstärkningen av demokratin och rättsstatens principer har varit viktigt för oss. Det här är alltid viktigt i alla frågor som vi diskuterar, och det är någonting som vi har kämpat för. Det finns också en bred enighet kring detta.

Jag delar inte Jacob Risbergs uppfattning att det saknas fokus på klimat, miljö, biologisk mångfald och så vidare. Jag tycker snarare att inledningen är väldigt tydlig med vad EU har gjort och vilken riktning vi är på väg i med den kommission som vi har nu. Vi har tydliga mål om att vi ska bli världens första klimatneutrala kontinent, region eller vad vi nu säger. För mig går grön omställning hand i hand med konkurrenskraften – det är kanske här jag och Jacob Risberg skiljer oss åt. Jag ser det som en framgång att vi har det här på samma ställe; vi i Sverige och EU har en förmåga att lösa detta. Jag är väldigt nöjd med att det genomsyrar dokumentet och att hand-i-hand-frågan finns med.

När det gäller det ungerska ordförandeskapet skulle jag säga så här, och det har jag sagt många gånger: Vi har nyligen haft ett ordförandeskap, och vi vet att man inte leder EU bara för att man är ordförandeland. Det har vi andra institutioner som gör. Det man gör är att medla. Man har rollen att medla mellan 27 medlemsstater. Det är upp till det ungerska ordförandeskapet att göra det. Nu är vi i början av en mandatperiod. Jag har inte fått några andra signaler från mina kollegor och mina kontakter än att det har den här ambitionen. Det har ett program där bland annat konkurrenskraften är viktig på agendan.

När det gäller frågan om det finns några bromsklossar vet vi ju att länderna står lite olika. Det har vi diskuterat här många gånger, och det har inte skett några förändringar. Det är inga bromsklossar. Däremot ser alla allvaret i situationen. Det är därför man också har – som jag uppfattar det – ganska tydliga skrivningar kring behovet av förnödenheter och fortsatt hjälp vad gäller exempelvis olika möjligheter att få in förnödenheter.

Ordförande Jessica Rosencrantz och Yusuf Aydin är båda inne på om stödet till Ukraina fortsatt är starkt. Ja, det skulle jag absolut säga. Som sagt lyckades vi före toppmötet bli klara med det 14:e sanktionspaketet. Det var ett viktigt besked. Det finns många delar som är viktiga för oss i

Sverige och som vi har pratat om många gånger här. När det gäller den mellanstatliga konferensen var det ett enhälligt beslut. Att vi lyckades få till den konferensen nu var ett viktigt styrkebesked från EU.

Som jag nämnde lite kort inledningsvis skrev man på och undertecknade säkerhetsgarantier mellan Ukraina och EU. Det är ett viktigt besked. Det visar, skulle jag säga, i synnerhet att EU kommer att fortsätta stötta Ukraina så länge det krävs. Det är min uppfattning och min bild. Inom kort kommer också de första utbetalningarna från delar av avkastningen av frysta ryska tillgångar, vilket vi i Sverige har jobbat hårt för.

Ni båda två är också inne lite grann på konkurrenskraftsfrågorna. Den strategiska agendan innebär som sagt en inriktning. Man går inte in på detaljer. Jag tycker utifrån ett svenskt perspektiv, som i princip vi alla delar, att de här texterna är väldigt bra. Det syns att vi har fått genomslag för vad vi tycker är viktigt. Det står inget om frihandel, men det står bland annat om förenklade regler – mindre regler, höll jag på att säga. Jag tror att det kommer att vara ett starkt fokus på det.

Sedan finns det kända konflikter mellan medlemsstater kring synen på statsstöd. Den diskussionen kommer vi under nästa mandatperiod såklart att behöva ta. Vi har tagit del av Enrico Lettas rapport, som har mycket fokus på den inre marknaden. Där tror jag att det kommer att vara mycket viktiga saker för vår del. Mario Draghis rapport kommer förhoppningsvis inom en nära framtid, men jag vet inte när. Jag tycker att vi ska känna stolthet över att det här är någonting som Sverige har drivit under det svenska ordförandeskapet. Det är en viktig del av den här agendan.

Både Elin Nilsson och Yusuf Aydin är inne på Georgien. Jag håller helt med Elin Nilsson om att den utveckling som vi nu ser går i fel riktning. Det vet jag att bland annat utrikesminister Tobias Billström har diskuterat här innan. Han åkte på FAC för någon vecka sedan. Det var även uppe på det allmänna rådet. Det finns en skrivning i slutsatserna från toppmötet som vi tolkar som en skärpning mot det. Jag sa att det var väldigt få förändringar, men det var en förändring i skärpande riktning. Den ska inte ses som att man lämnar Georgien, utan snarare som att det georgiska folket måste veta att det som den georgiska regeringen nu fattar beslut om gör att landet går åt fel håll och inte närmar sig EU, våra demokratiska värderingar och våra principer. Det är signalen som vi skickar.

Däremot finns det, precis som Elin Nilsson säger, en stor oro i civilsamhället för vad det här får för konsekvenser. Här är det väldigt viktigt att både EU och Sverige ger sitt stöd, liksom andra länder bilateralt. Regeringen har så sent som i maj beslutat om extra medel till stöd för civilsamhällesorganisationerna i Georgien. Men jag skulle nog säga att texten här snarare uttrycker ”vi ser vad ni gör”. Georgien har som sagt valt i oktober. Vi får återkomma. Frågan följs, och den diskuteras absolut bland medlemsstaterna.

Jag tror att det var alla frågor.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då har vi gått igenom samtliga partier. Vi får tacka statsrådet så mycket för dagens återrapport och önska statsrådet och medarbetarna en trevlig dag och en fortsatt glad sommar.

Anf. 16 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):
Tack detsamma!

2023/24:47
2 juli

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 4 ÅSA ERIKSSON (S).....	2
Anf. 5 LEONID YURKOVSKIY (SD).....	3
Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V).....	3
Anf. 7 MALIN BJÖRK (C).....	4
Anf. 8 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 10 JACOB RISBERG (MP).....	6
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 12 YUSUF AYDIN (KD).....	8
Anf. 13 ELIN NILSSON (L).....	8
Anf. 14 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	9
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 16 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	10